

SUNIY INTELLEKTNING HOZIRGI ZAMON YOSHLARI HAYOTIDAGI O'RNINI: AFZALLIKLAR, MUAMMOLAR VA REAL HAYOTIY MISOLLAR

Odiljonov Zafarbek Nodirjon o'g'li

Yunusobod tumani 302-maktabning 10 "A" sinf o'quvchisi

zafarbekodiljonov68@gmail.com

Tojiyeva Orzigul Ziyataliyevna

Orientr universiteti magistr

Orzugultojiyeva1985@gmail.com

Annotatsiya: Maqolada suniy intellektning ёшлар ҳаётидаги ижобий ва салбий томонлари, хато ва камчиликлар ҳамда реал ҳаётда мисоллар асосида таҳлил қилинган.

Kalit so'zlar: suniy intellekt, ёшлар, технология, муаммолар.

Аннотация: В статье анализируются положительные и отрицательные стороны искусственного интеллекта, ошибки и недостатки его использования, а также реальные жизненные примеры.

Ключевые слова: искусственный интеллект, молодёжь, технологии.

Abstract: This article examines the positive and negative aspects of AI in youths' lives, common mistakes, and real-life examples related to its use.

Keywords: artificial intelligence, youth, technology.

Kirish

XXI asr raqamli texnologiyalar va innovatsion yechimlar asri hisoblanadi. Jahon miqyosida suniy intellekt (SI) inson faoliyatining turli jabhalariga tezkor kirib kelmoqda. Ayniqsa, yoshlar SI bilan bevosita muloqotda bo'lib, ularning ta'lim olish jarayoni, kundalik hayoti, ijtimoiy munosabatlari va kelajakdagi kasbiy rivojlanishida muhim ahamiyat kasb etmoqda. Shu bois, SIning yoshlar hayotidagi ijobiy va salbiy jihatlarini tahlil qilish dolzarb masaladir.

Asosiy qism

1. Suniy intellektning ijobiy tomonlari

1.1. Ta'limda samaradorlik

- SI asosidagi platformalar (Khan Academy, Coursera, Duolingo) yoshlarga shaxsiylashtirilgan bilim beradi.

- Avtomatik tarjima, grammatika tekshirish va intellektual maslakatchilar o'quv jarayonini yengillashtiradi.

- Robot-o'qituvchilar orqali masofaviy ta'lim imkoniyatlari kengaymoqda.

Real misol:

Uzluksiz ta'lim markazlarida AI asosida test tuzuvchi dasturlar qo'llanilmoqda. Natijada talabalarning bilim darajasi tezroq baxolanadi.

1.2. Kundalik hayotda qulayliklar

- Navigatsiya (Google Maps), ovozli yordamchilar (Siri, Alexa) va avtomatik tavsiya tizimlari hayotni yengillashtiradi.

- Ijodiy sohalarda SI orqali rasm, video, dizayn yaratish imkoniyati kengaydi.

Real misol:

TikTok va Instagram'dagi tavsiya algoritmlari yoshlarning qiziqishlariga mos kontent taqdim qiladi.

1.3. Kelajak kasblari uchun yangi imkoniyatlar

- Robototexnika, cybersecurity, data science kabi sohalarga talab ortib bormoqda.
- SI bilan ishlash ko'nikmasi yoshlarning mehnat bozorida raqobatbardoshligini oshiradi.

2. Suniy intellektning salbiy tomonlari

2.1. Axborot xavfsizligi muammolari

- Shaxsiy ma'lumotlarni yig'ish va ulardan noto'g'ri foydalanish xavfi mavjud.
- Yoshlar fishing va soxta akkauntlarga ishonib qolishi mumkin.

2.2. E'tiborning parokandaligi

- Ijtimoiy tarmoqlarda SI orqali beriladigan cheksiz kontent yoshlarning vaqtini tortib oladi.
- Konsentratsiya pasayishi, internetga bog'liqlik vujudga kelishi mumkin.

Real misol:

Telefonda AI tavsiyalari tufayli yoshlar dars vaqtida chalg'ib, samaradorlik pasayadi.

2.3. Noto'g'ri ma'lumotlar tarqalishi

- AI generlab bergan ayrim ma'lumotlar haqiqiy bo'lmasligi mumkin.
- Yoshlar manba tekshirmasdan ishonib qoladi.

3. Suniy intellektidan foydalanishdagi xato va kamchiliklar

- To'g'ri manba va tekshirilgan ma'lumotdan foydalanmaslik
- SIga ortiqcha tayanish, o'zi o'ylamasdan xulosa chiqarish
- To'g'ri savol qo'ymaslik tufayli noto'g'ri natijalar olish
- Nomaqbul kontentni filtrlay olmaslik
- Vaqtni samarasiz sarflash (AI tavsiyalari bilan vaqt o'tib ketishi)

4. Real xayotiy voqealar asosida tahlil

Voqea 1:

Bir o'quvchi AI tarjimondan foydalanib ingliz tili vazifasini to'liq SIga topshirgan. Lekin matn tarjimasida kontekstga to'g'ri kelmagan va o'quvchi past baholangan.

Xulosa: AI yordamchi, lekin inson fikrini almashtirmaydi.

Voqea 2:

Ayrim yoshlar AIning rasm chiza olish qobiliyatidan foydalanib, ijodiy tanlovlarda g'olib bo'lishgan.

Xulosa: Texnologiya to'g'ri yo'naltirilsa — ijodiy imkoniyatlar kengayadi.

Voqea 3:

Kiberxavfsizlik markaziga har hafta oʻrtacha 50 dan ortiq AI orqali yaratilgan soxta xabardornomalar keladi.

Xulosa: Yoshlarga raqamli savodxonlikni oshirish zarur.

Xulosa

Suniy intellekt yoshlarning hayotida ulkan oʻrin egallab, ularning taʼlim, ishlash va ijod qilish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Biroq sifatli va xavfsiz foydalanish uchun yoshlar raqamli madaniyatga rioya qilishi, manbalarni tekshirishi va AIga toʻliq bogʻlanib qolmasligi zarur. SI insonning oʻrnini bosmaydi — uning imkoniyatlarini kuchaytiradi.

Annotatsiya (3 tilda)

Oʻzbekcha:

Maqolada suniy intellektning yoshlar hayotidagi ijobiy va salbiy tomonlari, xato va kamchiliklar hamda real hayotiy misollar asosida таҳлил қилинган.

ФОЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР

1. Russell, S., Norvig, P. Artificial Intelligence: A Modern Approach.
2. UNESCO. AI and Education: Guidance for Policy Makers.
3. OECD. The Impact of AI on Youth Development.
4. Smith, J. AI in Everyday Life.
5. Интернет манбалар: Google Scholar, Web of Science.
6. Ўзбекистонда рақамли таълим ва SI бўйича илмий-амалий мақолалар.